

СТАНОВИЩЕ

от д-р Ирина Георгиева, доцент в НБУ

Относно: дисертация за присъждане на образователна и научна степен “доктор”

Тема на дисертацията: Преводни еквиваленти в метаезика на финансовата отчетност на руски и български език (Переводные эквиваленты метаязыка финансовой отчетности на русском и болгарском языках)

Докторант: Светослав Валентинов Арсениев

Докторантът Светослав Арсениев е разработил дисертационен труд (докторска теза) като докторант по научна специалност „Теория и практика на превода“ към катедрата по славистика на ЮЗУ .

Дисертационният труд съдържа 207 стр., както Приложение 1 и Приложение 2. Библиографията наброява 154 литературни източници. Изследването включва Увод (Введение) /с.3/ с мотивация за избор на тема, обект и предмет на изследването, цели и задачи, както и изследователски процедури. Следва Глава 1. /с.11/, която ни запознава със спецификата на преводните еквиваленти, еквивалентността при превода и понятието метаезик в неговия теоретичен аспект. Във Втора глава авторът се спира на видовете документи за финансов отчет, разкрива жанровите и стилистичните особености на годишните отчети, описва формално-семантичното ниво при съпоставката на едно- и многословните термини в отчетите. Преводните еквиваленти в частите на годишните финансови отчети, а също така източниците за определяне на преводните еквиваленти са в центъра на вниманието на докторанта в следващата Трета глава. Работата завършва със Заключение /стр.188-196/. Следват Библиография и две Приложения.

Актуалност на разработвания проблем

Разработваната тематика е актуална и дисертационна най-малко в две направления. Актуалността на изследването се определя от няколко фактора. На първо място – в теоретичен и практически аспект най-важни са открояването и изучаването на термините в руските и българските финансово-отчетни документи. Основното внимание е съсредоточено върху определянето на терминологичните преводни еквиваленти. На второ място това е изследване проблемите при функционирането и

превода на термините във финансовата отчетност както за административни цели, така и във връзка с потенциална съвместна дейност и инвестиции.

Актуалността на дисертационния труд се обуславя от няколко фактора. На първо място, както в теоретичен, така и в практически план, това е откриването и проучването на термините в съответните руски и български документи, като фокусът е върху определяне на преводните еквиваленти на термините.

Тук искам да подчертая, че големият плюс на изследването е в създаването на **речници** на финансовите термини от отчетите на ГФО, те са съставени на база определените в процеса на подготовка на настоящия дисертационен труд преводни еквиваленти и включват повече от 730 моно лексемни и съставни термини. Поради тясно практическата насоченост тези речници биха били по-полezni и удобни за дейности в областта на финансовата отчетност от речниците с общо икономическа лексика в съпоставителния му формат. Смятам, че в това е големият принос на докторската теза на Светослав Арсениев, на който ще се спра и по-късно, когато говоря за приносите на работата.

По дадената тема докторантът работи вече не една и две години, дълбоко в себе си той я е премислил, анализирал, а виждаме, и че е реализирал този свой труд, който е построен върху солидна концептуална основа.

Изборът на тема е амбициозен и сполучлив, защото описва един от актуалните въпроси на съвременното преводознание, а именно проблемът с превода на термините в различните езици.

Конкретната задача, които си поставя Арсениев, и с която, според моето скромно мнение, се справя успешно, е да събере, систематизира и да анализира съдържащите се в документите от годишната финансова отчетност термини и техните преводните еквиваленти.

Литературна осведоменост на докторанта

Авторът е извършил преглед и анализ на огромен брой литературни източници 154 на брой, като всички са цитирани коректно. Изложението е на ясен научен език и стил. Материалът е анализиран аналитично, с необходимия професионален поглед и показва много добра осведоменост и ерудираност на докторанта. Използваните литературни източници са от широк времеви диапазон, което дава изчерпателна информация относно изследователската тема. Прави впечатление, обаче, значителния

превес на руските имена, в сравнение с българските автори. Също така на много места преобладават руските примери.

Цели и задачи (стр.5-6)

Целта е дефинирана коректно, задачите са конкретни, като детайлизират и поясняват етапите на изследването. Те са в съответствие с обекта, предмета и целта на дисертационния труд. Целта и задачите произлизат от работната хипотеза, която логично свързва отделните етапи и очакваните резултати.

Изследователски процедури и методи

В своя дисертационен труд авторът посочва необходимостта от разграничаване на езика-обект и езика-субект и появата на понятието метаезик. Метаезиците, според Арсениев, е средство за комуникация между специалисти от различни области на науката и представляват една от разновидностите на езика за специални цели. Те притежават своя собствена структура на взаимоотношения и оценки.

Поставените цели и задачи предопределят и структурата на дисертационния труд. Той съдържа увод, три самостоятелни глави, заключение и две Приложения. Първа глава /стр.11/ *Преводни еквиваленти, еквивалентност на превода и метаезик в теоретичен аспект* представлява обстоен обзор на изследвания на автори, които анализират категорията еквивалентност на превода. В нея се разглежда проблемът за формулиране на преводна единица и нейното разграничаване от преводния еквивалент, дава се дефиниция на понятието метаезик на финансовата отчетност. Във втора глава /стр.18/ *Документи на финансовата отчетност. Жанрово-стилистични особености на годишните отчети* е определена жанровата принадлежност на текстовете на финансовите отчети, извършена е междуезикова съпоставка на термините на финансовата отчетност на формално и семантично ниво, анализирана е структурата на годишните отчети. Трета глава /стр.26/ *Преводни еквиваленти в частите на годишните финансови отчети. Източници за определяне на преводните еквиваленти* е подробен анализ на преводните еквиваленти на термини, като за основа са използвани отчетите на две компании – *Аэрофлот* и *България ер*. Изведен е алгоритъм за определяне на еквиваленти в случай, че такива липсват в съответните речници.

Изводи (стр.188-191)

Заключенията, по думите на самия автор, биха могли да послужат в бъдеще за определяне на преводните еквиваленти на документи от финансови и сродни области,

представящи метаезика на финансовите отчети. Изводите следват логическото изложение, като дават недвусмислен отговор на заявените цели и задачи на научната разработка. Те са ясни, коректни и точни. Изводите обхващат и обобщават изцяло аналитично изследователските задачи, поставени в дисертационния труд.

Приноси на дисертационния труд (стр.188)

Приносите на дисертационния труд, общо 10 на брой, са обединени в две направления – научни и научно-приложни приноси.

Научните приноси подчертават оригиналните изследвания на докторанта, а научно-приложните аспекти на дисертацията са изведени от използването на комплексния научен подход за изследване, изпълнен на съвременно научно ниво. Особено внимание заслужават резултатите от изследването на финансовата терминология, които са представени в руско-български и българо-руски речник на термините, съдържащи се в документите на годишните финансови отчети.

Научни публикации

Представени са заглавия на публикувани 5 научни публикации, всички те са по темата на дисертацията, освен тях докторантът има 7 публикации по други теми, най-вече в областта на превода от руски на български и от български на руски език.

Смятам, че представените публикации по темата на дисертацията покриват изискванията за научна продукция.

Приложение

Приложенията съдържат конкретен учебно-лингвистичен материал, илюстриращ конкретните задачи, които си поставя авторът във втора и трета глава.

Автореферат

Авторефератът съдържа 40 страници. Структуриран е много добре, съдържа обобщени данни и научна интерпретация на получените резултати. Изводите и приносите отговарят на същите от дисертационния труд. Считаю, че авторефератът отговаря на всички необходими изисквания. Бих предложила авторефератът да съдържа резюме на руски и английски език.

Забележки и препоръки

1. Прави впечатление значителния превес на руските имена както в първа глава, така и в Библиографията в сравнение с българските автори. Също така на много места преобладават руските примери.
2. Препоръката ми е Приложенията да се издадат като самостоятелно книжно тяло като речник на термините.
3. Както вече споменах бих предложила на докторанта авторефератът да съдържа резюме на руски и английски език.

Заклучение

Работата на Светослав Арсениев е написана с научен професионализъм, с много добро познаване на литературата по темата, с дълбоко внимание и обобщаване на езиковия материал. Дисертационният труд е оригинален и е дело на автора.

С пълна убеденост предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да присъдят на Светослав Валентинов Арсениев образователната и научна степен „Доктор” .

София, 23.01.2023г.

доц.д-р Ирина Георгиева